Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergi; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 215. Brașovŭ, Sâmbătă, 28 Septemvre (10 Octomvre). 1891.

Nou abonamentŭ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvre 1891 st. vechiu se deschide **nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe șése lunĭ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŭ, 27 Septemvre v.

In ședința dela 7 Octomvre a dietei, ministrulŭ ungurescŭ de finanțe, Alexandru Wekerle, a presentatŭ proiectulŭ de bugetŭ pentru anulŭ 1892.

De-ocamdată i-a succesŭ ministrului sĕ făuréscă unŭ astfelŭ de preliminariu alŭ bugetului, prin care sĕ domoléscă spiritele, carĭ de-altmintrelea erau destulŭ de agitate, mai alesŭ în urma faimelorŭ rĕspândite printr'o broșură anonimă dela Viena, ce se credea a fi isvorîtŭ din sorginte semi-oficială și prin care se anunța o considerabilă urcare a bugetului.

Bugetulŭ însĕ nu s'a urcatŭ, ba încă se presentă chiar și unŭ plusŭ de vre-o 13,000, care deși este mai micŭ cu 26,000 ca plusulŭ din anulŭ trecutŭ, dér totușĭ e ceva, e celŭ puținŭ unŭ semnŭ, că bugetulŭ — décă nu altmintrelea, măcarŭ pe hărtiă — a mai scăpatŭ și în acestŭ anŭ fără deficitŭ.

Pentru membrii parlamentului ungurescŭ, carĭ din vechime erau obicĭnuițĭ cu deficite peste deficite, acesta este unŭ resultatŭ îmbucurătorŭ și e fórte probabilŭ, că în urma acésta peste bugetŭ se va trece ușorŭ la ordinea ḍilei.

Pentru aceea însĕ echilibrulŭ în finanțele Ungariei rĕmâne și pentru viitorŭ numai cam așa, ca frunḍa pe apă, căcĭ pentru unŭ statŭ agricultorŭ ca acesta, alŭ căruia bilanțŭ anualŭ alŭ venitelorŭ și cheltuelilorŭ este de peste 395 de milióne, ajunge unŭ anŭ orĭ doi neproductivĭ pentru a-i sdruncina din temeliă echilibrulŭ finanțelorŭ.

Dér nu vomŭ trece la viitorŭ, care este și așa lăsatŭ în libera mână a sorții, ci ne vomŭ mărgini asupra presentului.

Representanții din parlamentŭ ai „națiunei“ potŭ sĕ fiă mulțumițĭ cu esposeulŭ dela 7 Octomvre alŭ ministrului Wekerle, care li-a sciutŭ presenta unŭ proiectŭ de bugetŭ fără deficitŭ; dér óre cum se vorŭ simți naționalitățile?

La acéstă întrebare de sigurŭ, că nu s'au cugetatŭ representanții „națiunei“, cu tóte că acésta e o întrebare mare, care cumpănesce în echilibriulŭ moralŭ alŭ statului neasĕmĕnatŭ mai multŭ, decâtŭ cele 395 de milióne din bilanțulŭ anualŭ alŭ Ungariei.

Bine că noi Românii, pentru esemplu, suntemŭ esclușĭ din parlamentŭ și că prin urmare domnii miniștri și domnii deputațĭ potŭ dispune neconturbatŭ asupra finanțelorŭ țĕrei, dér credŭ ei óre, că noi suntemŭ împăcațĭ cu acésta? Credŭ ei, că unŭ poporŭ de trei milióne, ca alŭ nostru, privesce indiferentŭ la cei ce împartŭ după arbitriu averea și agonisela lui, fără a-lŭ lua nicĭ într'o sémă?

Asigură biroulŭ decorespondențe din Budapesta, că la desfășurarea esposeului sĕu, ministrulŭ Wekerle a fostŭ viu aplaudatŭ de membrii camerei.

A și pututŭ fi aplaudatŭ de membrii camerei, căcĭ după géna și sprîncéna lorŭ e făcutŭ proiectulŭ bugetului; aplaudatŭ póte sĕ fiă ministrulŭ și din partea celorlalțĭ corifei ai „națiunei“, ce stau afară din parlamentŭ, căcĭ după ale lorŭ lipse și dorințe e făcutŭ și preliminariulŭ bugetului.

Nu va fi însĕ aplaudatŭ ministrulŭ din partea poporului, pe care-lŭ apasă sarcinele, fără a simți nicĭ o ușurință. Și cu atâtŭ mai vîrtosŭ nu va fi aplaudatŭ ministrulŭ din partea naționalitățilorŭ, de pe a cărora majoritate în statŭ se storcŭ bugeturile cele marĭ, din carĭ se jertfescŭ milióncle pentru cultura ungurésca, în timpŭ ce lorŭ li-se dau numai dobe și esecutorĭ.

Póte ministrulŭ Wekerle sĕ se laude cu echilibriulŭ finanțelorŭ câtŭ va vré, căcĭ pe câtŭ timpŭ va esista acestŭ îngrozitorŭ desechilibru alŭ dreptății și moralității, lauda lui nimicŭ nu folosesce.

Românii Ardelenĭ la Praga.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.“*)

Praga, 8 Octomvre. Banchetulŭ, ce s'a datŭ aseră în onórea Românilorŭ, a fostŭ splendidŭ.

Banchetulŭ fŭ presidatŭ de deputatulŭ *Dr. Sokol*.

S'au schimbatŭ asigurărĭ de simpatiă între Cehĭ și Românĭ și s'a accentuatŭ *comuniunea de interese naționale și de esistență între ei*, precum și **marea importanță a solidarității între Slavii și Românii monarchiei habsburgice.**

Insuflețirea fŭ mare.

*) Și acéstă telegramă amŭ primit'o aséra, după încheiarea foiei. — Red.

CRONICA POLITICĂ.

— 27 Sept. (9 Oct.)

— Ospeții Cehi dela esposiția din **Agram**, au visitatŭ apoi în 5 Octomvre orașulŭ, academia sud-slavică, galeria *Strossmayer*, catedrala și tesaurulŭ catedralei. La 11 óre a fostŭ unŭ dejunŭ, ce-lŭ dădură cetățenii din Agram óspeților Cechi.

Aicĭ se ținură mai multe toasturĭ. *Ahacicĭ* ḍise între altele, că baza pentru Slavii din nordŭ este dreptulŭ publicŭ cehicŭ, ér pentru Slavii din sudŭ dreptulŭ publicŭ croatŭ. *Boemia liberă, mare, unită* în nordŭ și o *Croațiă liberă, mare, unită* în sudŭ — aceste suntŭ *ținte*, spre carĭ trebue se mergemŭ mână în mână. După dejunŭ visitară împrejurimile orașului. Peste totŭ li se făcură Cehilorŭ entusiaste ovațiunĭ. La 4 óre s'a datŭ banchetulŭ oficialŭ, ce l'a datŭ orașulŭ Agram óspeților. S'au ținutŭ o mulțime de toasturĭ. Primarulŭ Amrus salută pe óspețĭ. Apoi deputatulŭ *Lang*, ținŭ unŭ toastŭ freneticŭ aplaudatŭ, despre o „Croațiă mare, liberă și unită“. Contele Kulmer toastă pentru poporulŭ cehicŭ, pe care l'a numitŭ celŭ dintâiu dintre națiunile slave. Apoi se ținură diferite toaste. După fiă-care toastŭ cei de față sĕ îmbrățișau și se sărutau unulŭ pe altulŭ. Deputatulŭ Lang, ḍise că va refera în clubulŭ cehilorŭ tinerĭ despre primirea acésta cordială.

— Ḍiarului „Neue Freie Presse“ 'i se scrie din Bucurescĭ, că **camerile** române vorŭ fi convocate, înainte de terminulŭ fixatŭ de constituțiune (15 Noemvre), în o sesiune estraordinară. Ansă la mĕsura acésta, ḍice numita fóiă, este pe deoparte *nestabilitatea cabinetului Florescu* în formațiunea sa actuală, ér pe de altă parte suntŭ greutățile, ce le a întêmpinatŭ guvernulŭ căutândŭ sĕ se consolideze prin elementele dintre grupurile,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Despre Niccolo Machiavelli.

Tractatulŭ despre „Principe“.

(Urmare.)

Ceva mai la vale Machiavelli continuă:

„M'am consultatŭ cu Filippo în privința opului meu amintitŭ, décă ar fi bine sĕ i-lŭ înmanueze (lui Iulian Medici) séu nu; și décă e vorba ca sĕ i-lŭ predau, sĕ o facŭ eu în persónă, séu sĕ îlŭ trimitŭ. Décă nu 'i-lŭ voiu da, trebue sĕ mĕ temŭ, că Iulianŭ totușĭ îlŭ va cetì și că acestŭ Ardinghelli va avé onorulŭ lucrărei mele din urmă. Décă i-lŭ voiu da însĕ eu, atuncĭ mĕ vĕdŭ necesitatŭ, a mĕ grăbì câtŭ se póte de multŭ; pentru că mĕ prăpădescŭ și nu o mai potŭ duce multŭ așa, fără ca se ajungŭ a fi despreţuitŭ prin sĕrăcia mea. După aceea așĭ avé dorința, ca acești domnĭ Medici se încépă a se folosì de mine, chiar décă la începutŭ ar fi sĕ carŭ pietri la ordinulŭ lorŭ. — „*Se dovessoro incominciare a farmi voltare un sasso*“ —; pentru-că ar trebuì sĕ mĕ compătimescŭ eu însu'mĭ, décă cu timpulŭ nu mi-i-așĭ câștiga. De aceea, décă l'ar cetì, s'ar face evidentŭ, că cei cincĭ-spre-ḍece anĭ, pe carĭ i-am petrecutŭ cu studiulŭ artei de statŭ, n'au fostŭ din parte'mĭ nicĭ durmițĭ, nicĭ petrecuțĭ în jocŭ și ar trebuì sĕ-'i convină orĭ-cui, se aibă în serviciulŭ sĕu pe cineva, care pe contulŭ altora șĭ-a câștigatŭ esperințe așe marĭ. De fidelitatea mea n'are sĕ se îndoéscă nimenea; acum nu voiu învĕța a-o rupe, pentru-că elŭ ce a fostŭ aflatŭ în decursŭ de 43 de anĭ onestŭ și fidelŭ, ca mine, dela acela s'ar puté presupune, că nu-'șĭ va schimba natura; despre fidelitatea și onestitetea mea însĕ, sĕrăcia mea e probă în de ajunsŭ.“

„A'șĭ dorì sĕ-'mĭ scrii, cum cugețĭ despre lucrulŭ acesta și mĕ recomandŭ — *Sis felix. Die 10 Decembris 1513*“.

Acéstă scrisóre nu mai lasă nicĭ o îndoială, că de ce intențiunĭ a fostŭ condusŭ Machiavelli la scrierea opului sĕu. Machiavelli n'a voitŭ sĕ scrie anume o carte, séu unŭ opŭ literarŭ și scientificŭ. Puținŭ îlŭ înporta pe elŭ acum décă va fi unŭ autorŭ classicŭ și décă voia elŭ sĕ facă și în direcțiunea acésta ceva, apoi în acelașĭ timpŭ sĕ apucă sĕ scrie și comedii, precum renumita sa *Mandragola*, care se născŭ séu în acelașĭ timpŭ séu cu câteva lunĭ încă înainte de *Principe*.

In tractatulŭ despre principe Machiavelli a voitŭ sĕ scrie numai unŭ *memoriu*, precum e obiceiu a se face și alŭ înainta, când cineva concuréză la o funcțiune de statŭ și prin care elŭ de sigurŭ a voitŭ sĕ documenteze abilitatea și utilitatea lui pentru funcțiunea de statŭ, chiar și în situațiunea cea nouă, creată prin Medicei.

Se póte chiar admite cu siguranță, că pe când îșĭ scria Machiavelli tractatulŭ, nicĭ nu s'a cugetatŭ la tipărirea lui și că elŭ a avutŭ de scopŭ, ca acela sĕ rĕmână unŭ tractatŭ în manuscriptŭ în usulŭ Mediceilorŭ. Pănă acum s'a pusŭ prea puținŭ pondŭ pe acéstă împregiurare, însĕ ea e probată și prin aceea, că *Principele*, deși terminatŭ deja în anulŭ 1513, a fostŭ tipăritŭ numai 5 anĭ după mórtea autorului sĕu (22 Iunie 1527), adecă în anulŭ 1532 pentru primadată.

Cartea lui Machiavelli a fostŭ judecată deja în secolulŭ, în care a apărutŭ și în care a fostŭ folosită, că cuprinde *doctrina specifică a tirăniei*. Elŭ a voitŭ sĕ scrie instrucțiunea pentru unŭ *principe nou*, precum și-lŭ închipuia elŭ de lipsă pentru Italia și la a cărui politică și întreprinderĭ elŭ ar fi voitŭ sĕ fiă întrebuințatŭ érășĭ, ca organŭ diplomaticŭ. Dedicațiunea a fostŭ carta lui de visită, prin care a voiutŭ elŭ sĕ-șĭ întroducă cartea sa la bărbatulŭ competentŭ și a se recomanda prin acésta, ca sĕ fiă aplicatŭ în pracsa de nou stabilită. Aci pentru elŭ, bărbatulŭ competentŭ nu puté fi altulŭ, decâtŭ numai acela, ce se afla în posesiunea reală a puterei și care de pe treptele ei avea prospecte, a se ridica la înălțimile domniei italiane.

Când însĕ se adeverì, că Iulian de Medici nu va fi acestŭ principe, elŭ îșĭ abandonà dedicarea și acestŭ tractatŭ alŭ sĕu, — împreună cu dedicația sonoră și servilă, pe care o cetimŭ la începutulŭ cărții — îlŭ trimise acelui *Lorenzo*, care pe atuncĭ d'abia era de douĕ-ḍecĭ și unu de anĭ cu tóte că purta numai titlulŭ unui membru alŭ consiliului, devenise totușĭ acum șefŭ absolutŭ alŭ republicei florentine, înlocuindŭ pe unchiulŭ sĕu, Iulian, recunoscutŭ de incapabilŭ.

Papa Leo X nutria planurĭ de domniă marĭ și multŭ cuprinḍĕtóre pentru familia sa și pentru Italia. Fratele sĕu

ce stau în afară de tabăra guvernamentală. Cabinetulŭ caută acum sĕ se mântue prin aceea, că a întratŭ în negociărĭ cu primarulŭ Capitalei, *Pache Protopopescu*, pentru ca acesta sĕ între în ministerŭ şi adecă sĕ ia portofoloiulŭ séu alŭ justiţiei, ţinut interimalŭ de Vernescu, séu ministeriulŭ domeniilorŭ. După părerea corespondentului nostru, continuă fóia vienesă, prin acestŭ modŭ totŭ nu i-se va puté procura cabinetului Florescu o garanţiă pentru o durată mai lungă.

— Ḑiarulŭ rusescŭ „Novoie Vremia“ vorbindŭ despre **atentatulŭ de la Reichenberg,** ḑice, că acesta n'a fostŭ opera anarchiştilorŭ. Din contră acestŭ accidentŭ, ḑice numita fóia, dovedesce, că raporturile germano-cehe au rĕmasŭ totŭ cele vechĭ, că şi călĕtoria împĕratului Franciscŭ Iosif la Praga nu a pututŭ aduce cu sine „împăcarea naţionalităţilorŭ.“ O pedecă principală la acéstă împăcare este politica esternă a Austro-Ungariei. Cu alăturarea Austriei la alianţa triplă nicĭ odată nu vorŭ fi de acordŭ Slavii din monarchiă. Ḑiarulŭ „Graşdanin“ scrie, că atentatulŭ acesta nu are însemnătate politică, ci anarchistă. Prin urmare acestŭ atentatŭ nu va avé urmărĭ rele pentru causa slava din Austria. „Fapta acésta detestabilă“ esclama principele Meschtscherskj, trebue sĕ convingă pe guvernulŭ din Viena, că nu nisuinţele slave, ci socialistii din Germania ameninţă bunăstarea Austriei. Acolo suntŭ duşmanii Austriei, dér nu în Praga....“ Ḑiarulŭ Novosti atribue acestŭ atentatŭ totŭ anarchiştilorŭ.

— La banchetulŭ ce s'a datŭ în Meaux, din incidentulŭ desvĕlirei *monumentului generalului Raoult*, ministrulŭ de marină *Barbey*, toastc pentru *armata francesă*. Elŭ dise între altele: „Acum decurêndŭ se ridicară dimpreună cu Ţarulŭ şi regatele Danimarca, Svedia, Norvegia şi Anglia ca se salute republica francesă. Décă ne ve ameninţa vreo furtună, atuncĭ vomŭ se-i se ţinemŭ pept cu ea şi décă va trebuì vom sci sĕ murimŭ.“

— O telegramă a ḑiarului „Neue Freie Presse“ anunţădin Madridŭ, că ér este vorba despre descoperirea unorŭ marĭ **conspiraţii în mai multe oraşe din Spania,** precum în Barcelona, Zaragosa şi Cartagena. In urma acestorŭ descoperirĭ s'ar fi făcutŭ şi mai multe arestărĭ importante. Ceea-ce însă e cu deosebire importantŭ este, că printre cei arestaţĭ se află şi mulţĭ oficerĭ; acésta ar fi órecum o dovadă că era vorba despre pregătirea unui *pronunciamentŭ militarŭ* de acele, de carĭ istoria politică a Spaniei e atâtŭ de bogată. Se pare, că centrulŭ rĕscólei proiectate avea sĕ fiă Barcelona, unde se ḑice, că s'a găsitŭ unŭ mare depositŭ de arme. Este de speratŭ, că cercetările începute vorŭ dovedi neseriositatea încercărilorŭ acestora de pronunciamentŭ. Căcĭ deşi la aparenţă starea monarchiei în Spania ar fi şubredă astăḑĭ când unŭ copilŭ se află pe tronŭ, sub regenţa unei femei, póte tocmai acésta face ca spiritulŭ cavalerescŭ alŭ naţiunei spaniole sĕ respingă dela sine în aceste momente orĭ-ce idei de violenţă. Republicanii spaniolĭ, pentru ca sĕ lupte, vorŭ aştepta sĕ aibă cu cine, sĕ fiă unŭ rege vîrstnicŭ pe tronŭ, şi atuncĭ este de speratŭ, că se vorŭ afla în faţa unui adversarŭ cu mână şi hotărîre tare.

—Pórta otomană ia mĕsurĭ energice, pentru că se înăbuşéscă **revolta** din Jemen, care din ḑi în ḑi, ia dimensiuni totŭ mai marĭ. S'au trimisŭ în ḑilele trecute mai multe regimente în Jemen. Apoi reservele din vilajetulŭ Smirna au fostŭ puse pe piciorŭ de resbelŭ. Se ḑice, că armata turcéscă din Jemen se urcă la 40.000 ómeni.

SCIRILE ḐILEI.

— 26 Sept. (9 Oct.)

Carabinele husarilorŭ honveḑi. Ministrulŭ de honveḑĭ a datŭ acum de curêndŭ unŭ circularŭ, în care împărtăşesce, că Majestatea Sa a dispusŭ sistemisarea carabinelorŭ cu repetiţiă M. 1890 pentru husarii honveḑĭ. Ministeriulŭ de honveḑĭ va da în curêndŭ o instrucţiune asupra manuării acestei arme şi va dispune sĕ se împartă numitelorŭ trupe.

***

Esposiţiă musicală. O mare esposiţiă musicală se va aranja pentru anulŭ 1892 în Viena. Intr'o mare sală, a cărei clădire se va începe în curêndŭ se vorŭ da 42 de concerte, între carĭ 8 istorice şi 20 populare, apoi concerte militare, de vênătóre, vocale, etc. Intr'o altă sală se va cânta musica populară a tuturorŭ naţiunilorŭ representate la esposiţiă. Peste 200 de instrumente musicale din tóte timpurile şi de tóte formele suntŭ deja colecţionate pentru esposiţiă; de asemenea se vorŭ espune şi instrumente musicale moderne de tóte firmele principale din Europa.

***

Regele de Würtemberg, care a reposatŭ în 6 Octomvre, s'a născutŭ în anulŭ 1823. După mórtea tatălui sĕu Wilhelm I, în 1864 se urncă pe tronŭ. In 13 Iulie 1846 s'a căsătoritŭ cu marea ducesă Olga Nicolajevna, fiica împĕratului Nicolae I.

***

Monedele de patru cruceri, după cum scrie „Wiener Tgblt“, se vorŭ scóte în curêndŭ din circulaţiune şi nu se vorŭ mai întroduce nicĭ când. Monedele aceste erau de totŭ necomode. In loculŭ lorŭ se vorŭ întroduce monede de nichel de câte 5 crucerĭ.

***

Alegerea de protopresbiterŭ alŭ Timişórei s'a sĕvîrşitŭ alaltăerĭ, fiindŭ alesŭ cu majoritate de 64 de voturĭ d-lŭ Dr. *Traianŭ Puticĭ*, profesorŭ de teologiă în Aradŭ.

***

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ a teologilorŭ din Sibiiu s'a constituitŭ în şedinţa ţinută în 14 Septemvre st. v. sub presidiulŭ d-lui directorŭ seminarialŭ Ioanŭ Hannia pentru anulŭ şcolasticŭ 1891/92 în următorulŭ modŭ: Preşedinte alŭ societăţii s'a proclamatŭ d-lŭ profesorŭ seminarialŭ Dr. Daniilŭ P. Barcianŭ; vice-preşedinte alŭ societăţii şi preşedinte alŭ comitetului s'a alesŭ Nicolau Vătăşanŭ clericŭ curs. III; archivarŭ şi notarŭ alŭ corespondenţelorŭ Ioanŭ D. Şutŭ clericŭ curs. III; redactorŭ alŭ fóiei „Musa“ Romulŭ Verzea clericŭ curs. III; controlorŭ Aureliu Giura clericŭ curs III; notarŭ alŭ şedinţelorŭ Ioanŭ Georgia clericŭ curs II; bibliotecarŭ Isaia Enescu clericŭ curs. II; casarŭ Valeriu Arseniu clericŭ curs. I; vice-bibliotecarŭ Nicolau Runceanŭ pedagogŭ curs. I. Membri în comitetŭ: Aronŭ Flucuşŭ şi Petru Iuga clericĭ curs. III; George Tătarŭ şi Ilie Ciuruga clericĭ curs. II; Ilarie Chendi şi Ioanŭ Cupşa clericĭ curs. I; Ioanŭ Nicóră pedagogŭ curs. III; şi Ioanŭ Meţianŭ pedagogŭ curs. II.

***

Hoţĭ fără de lege. Ḑiarulŭ clericalŭ din Bucurescĭ „Amvonulŭ“ anunţă, că în judeţulŭ Prahova s'au întêmplatŭ într'o singură nópte 7 furturĭ în bisericĭ. Asemenea s'a sĕvêrşitŭ în ḑilele aceste unŭ furtişagŭ la biserica Sf. Vinerĭ în Bucurescĭ. Nisce hoţĭ necunoscuţĭ au furatŭ mai multe obiecte preţióse de aurŭ înlocuindu-le cu imitaţiunĭ de aramă fără nicĭ o valóre. Până acum nu s'a pututŭ da de urma hoţilorŭ.

Din dieta ungurésca.

In şedinţa a 3-a, ţinută la 6 Octomvre n., au urmatŭ desbaterile asupra raportului privitorŭ la regularea afacerilorŭ societăţii pe acţii a căii ferate Györ-Sopron-Ebenfurt, asupra concediării căii ferate vicinale Sibiiu-Turnu-roşu precum şi asupra raportului ministrului de comerciu în afacerea concediării căii ferate vicinale Avrigŭ-Făgăraşŭ, — tóte acestea s'au luatŭ la cunoscinţă.

Fără discusiune s'a primitŭ mai departe şi proiectulŭ de lege presentatŭ de comitetulŭ de apĕrare alŭ ţĕrii în legătură cu raportulŭ despre modificarea § lui 4 din articululŭ V din 1890 privitorŭ la legea despre honveḑime. Discusiunĭ mai vehemente a provocatŭ însĕ unŭ altŭ proiectŭ de lege presentatŭ de acelaşŭ comitetŭ pentru modificarea punctului 17 şi 52 din articululŭ de lege VI din 1889 privitorŭ la apărarea ţĕrii.

Al. Csanádi, deşi kossuthistŭ, s'a pronunţatŭ pentru ridicarea acestui proiectŭ la valóre de lege, ceea ce a produsŭ mare sensaţiă. Camera unanimŭ a votatŭ proiectulŭ, la a cărui desbatere însĕ mai mulţĭ membri ai partidei independente s'au sculatŭ sĕ-şĭ facă observaţiunile ocasionale asupra armatei. Cu deosebire Coloman *Thaly* a ridicatŭ acuse grave, la carĭ ministrulŭ de honveḑĭ br. Fejérváry s'a şi vĕḑutŭ silitŭ sĕ rĕspundă.

Coloman Thály declară, că stimabilulŭ ministru de honveḑĭ se póte bucura de votulŭ sĕu neînsemnatŭ, fiind-că elŭ primesce proiectulŭ, dér nu póte trece peste acestŭ punctŭ fără a nu-şĭ face observaţiunile sale. Elŭ nu e mulţămitŭ cu şcóla militară din Viena, numită Academia Ludovica, despre care Stefan Nagy observà, că e unŭ institutŭ la înălţimea lui, dér ce folosŭ, căcĭ în urma numĕrului mare de frecuentatorĭ şi în urma didactrului mare de 600 şi 300 fl. numai fórte puţinĭ părinţĭ îşĭ potŭ da copiiĭ la acea şcólă.

Din acésta causă Thaly e de părere, că în loculŭ celorŭ 90 de burse de până acumŭ, statulŭ sé înfiinţeze 120 şi astfelŭ în locŭ de câte 30, sĕ fiă câte 40 de elevĭ într'o clasă; 120 de elevĭ arŭ puté uşorŭ încape în acestŭ institutŭ. In ce privesce ridicarea unei *şcóle de cadeţĭ de honveḑĭ* în ţéră, dênsulŭ părtinesce acéstă ideiă şi ar dorì, ca corpulŭ oficerescŭ maghiarŭ de honveḑĭ sĕ stee la nivoulŭ aceluia, care iesă din academia Ludovică. Nu-i pasă în cele din urmă, décă statulŭ ar folosì în acestŭ scopŭ şi banii, ce-i speséză cu cei 120 de tinerĭ maghiarĭ din institutule militare ale armatei comune, unde *„tinerii maghiarĭ se germaniséză pe banĭ maghiarĭ“*. (E dreptŭ! Aşa-i! în stânga estremă). Thaly consideră corpulŭ oficerescŭ de honveḑime pretutindenea *ca unŭ factorŭ alŭ maghiarisării* şi ţinêndŭ sémă de „naţiunea“, care nu cruţă jertfe în banĭ pentru cualificarea acestorŭ oficerĭ, elŭ pretinde ca copulŭ oficerescŭ sĕ fiă într'adevĕrŭ *naţionalŭ* nu numai în ce privesce limba oficiósă, ci *şi în ce privesce viéţa socială şi în simţĕminte.* Apelà la bunulŭ sêmţŭ alŭ acestuia ḑicêndŭ: *„Corpulŭ oficerescŭ sĕ nu se lase decĭ nicĭ a se germanisa şi nicĭ sĕ se facă negru-galbinŭ, ci* **fiă unŭ factorŭ însĕmnatŭ alŭ divulgării ideii de statŭ“.**

Iulian şi nepotulŭ sĕu *Lorenzo* aveau sĕ fiă purtătorii acestorŭ planurĭ, prin care Leo voia sĕ cimenteze puterea Mediceilorŭ pe înălţimile Italiei. Elŭ avea intenţiunea sĕ facă pe unulŭ rege alŭ Neapolei şi pe celălaltŭ duce alŭ Milanului, în care direcţiune şi preparau astrologii de pe atuncĭ aşteptările poporului; séu din teritorii de nou combinate voia sĕ facă regate italiane cu totului nouĕ. Lui Iulian i-se făcură chiar şi minunĭ şi prorocii, pentru de a escita energia sufletului sĕu visătorŭ. Iulian însĕ era mai multŭ unŭ spiritŭ frumosŭ efemeiatŭ şi unŭ libertinŭ, decâtŭ ca sĕ fi oferitŭ garanţiile recerute pentru unŭ caracterŭ politicŭ firmŭ. Pericolele carierei de bărbatŭ de statŭ îlŭ înfricară şi de bună voiă elŭ preferi, ca pentru esecutarea tuturorŭ planurilorŭ familiare sĕ fiă înlocuitŭ prin nepotulŭ sĕu, prin sĕlbaticulŭ şi rĕsboinicŭlŭ *Lorenzo de Medici*, unŭ fiu alŭ lui Petru de Medici, care fusese esilatŭ în 1494.

Sufletulŭ acestui Lorenzo ardea de idei de rĕsbunare, pe care le-a nutritŭ pe timpulŭ câtŭ a fostŭ familia lui în esiliu şi pentru acelŭ tiranŭ italianŭ normalŭ, precum şi-la închipuitŭ Machiavelli, elŭ în faptă era perfectŭ înarmatŭ, atâtŭ trupesce, câtŭ şi sufletesce. Poporulŭ vorbea în publicŭ, că elŭ va înfiinţa unŭ mare regatŭ alŭ Italiei întregĭ, unindŭ totŭ teritoriulŭ, care se afla între marea tirenă şi adriatică. Chiar Ulrich de Hutten credea sĕ pótă saluta în elŭ unŭ rege alŭ Toscanei.

De multŭ fusese în Italia o credinţă fórte respândită în poporŭ, că va veni cineva, pentru ca sĕ redeştepte şi reînfiinţeze cu mână puternică Italia decăḑută şi umilită. In curtea papală a lui Leo X se vorbia fără sfiélă, despre astfelŭ de planurĭ şi mijlóce, pentru viitórea formaţiune a Italiei. Ceea ce era la lumina ḑilei, nu putea sĕ rĕmână neobservatŭ de agera minte a unui Machiavelli. Acésta era unica ideiă, productivă care mai rĕmăsese în politica italiană şi Machiavelli, patriotulŭ şi diplomatulŭ, basa o specalaţiune îndoită pe acea ideiă. Pe acéstă cale voia elŭ sĕ ajungă érăşĭ la afacerĭ şi totodată a promova ultima posibilitate a unei noue desvoltărĭ a poporului şi statului italianŭ, şi prin o tirăniă puternică şi unitară.

Dedicarea *Principelui* (al Magnifico Lorenzo di Piero de Medici) e scrisă cu multŭ mai elegantŭ şi mai multă îngrijire decât cum s'ar puté ḑice acést de altcum despre fugitiva şi fragmentarea espunere, ce se afla în carte însa-şĭ. Intenţiunea proprie a cărţii sĕ resuméză în aceea, a-i fi Mediceului de ajutorŭ, ca elŭ sĕ ajungă la acea mărire, căre i-e promisă atâtŭ prin fericirea, câtŭ şi prin celelalte calităţĭ ale sale. Spre acestŭ scopŭ Marchiavelli, şi-a propusŭ „a trece în revistă guvernele şi a le pune în regulă“ (discorrere e regolare i governi de' principi).

E probabilŭ, că Lorenzo s'a simţitŭ consternatŭ prin acéstă oglindă atâtŭ de bine înţelésă şi care desvólă tóte trăsăturile tiraniei, pe care i-o trimisese Machiavelli. Elŭ primì cartea dér nu se mai interesa de autorulŭ ei, pe care se părea, cŭ l'a datŭ unei uitărĭ intenţionate, ne reflectândŭ nicĭ la meritele lui de mai 'nainte, nicĭ la folosulŭ, pe care l'ar puté aduce acum din nou. Séu că pe Lorenzo îlŭ incomoda totŭ ce amintea stăpânirea democratică de mai înainte în Florenza, şi ce sta în legătură cu aceea, séu că elŭ considera pe unŭ bărbatŭ periculosŭ pentru afacerile de statŭ, care pĕtrunsese póte prea adêncŭ în secretele regimentului despoticŭ şi astfelŭ ar fi pututŭ deveni incomodŭ, precumŭ suntŭ deordinarŭ cei ce vĕdŭ bine. Se părea chiar, că dela dedicarea a elei cărţĭ, Lorenzo a prinsŭ o antipatiă specială contra lui Machiavelli.

Intre astfel de împregiurărĭ, Machiavelli încă nu se putuse scăpa din misera situaţiune în care se afla. Elŭ, care mai nainte servise statului în modŭ atâtŭ de desinteresatŭ şi cu cele mai puţine favorurĭ pentru sine, nu mai avea acum nicĭ atâtŭ, cu ce sĕ acopere într'unŭ modŭ convenabilŭ trebuinţele unei familii numĕróse şi ale sale personale.

In capitolulŭ urmatorŭ şi finalŭ alŭ acestui studiu biograficŭ şi politicŭ, totodată, se va vedé cum s'a apropiatŭ Machiavelli cu totulŭ de familia Mediceilorŭ şi în ce posiţiune s'a aflatŭ faţă de ei.

Victor Micol.

Al. Csanádi adause, că dênsulŭ primesce proiectulŭ, dér admoniéză pe ministru, se bage de sémă, ca oficerii, pe carĭ îĭ transpune dela armata comună la honveḑime, *nu numai cu numele, ci şi în simţeminte sĕ fiă maghiarĭ.*

Fejérváry Geza, ministru de honveḑĭ, într'o vorbire scurtă observà la espunerile ante vorbitorilorŭ sĕi, că la Academia Ludovica se află locurĭ, pentru carĭ părinţii şi aşa nu plătescŭ nimicŭ, dér dênsulŭ nu póte ḑice, decâtŭ că crescerea copiilorŭ în generalŭ costă banĭ şi asigură camera, că tot-deuna s'au aflatŭ părinţĭ, carĭ au doritŭ şi şĭ-au datŭ copii la numitulŭ institutŭ, cu tóte că taxele suntŭ marĭ. Incâtŭ privesce afirmaţiunea lui Thaly, că tinerii maghiarĭ (în numĕrŭ de 120) dela şcólele militare ale armatei comune s'ar germanisa, reflectéză, că „timpurile când puteamŭ avè temerĭ în privinţa asta, de multŭ au trecutŭ (Strigărĭ în stânga estremă: De ar fi trecutŭ odată) şi nu numai că tinerii nu-şĭ pierdŭ desteritatea lorŭ în limba maternă, dér mulţĭ alţii de alte némurĭ învăţă în limba maghiară.

Strigărĭ în stânga estremă: „Şi cadŭ la esamenŭ."

„Cadŭ décă nu învaţă", apoi continuà:

Nu e adevĕratŭ, că spiritulŭ naţionalŭ ar scăpăta în corpulŭ oficerescŭ de honveḑime. Décă a auḑit d-lŭ Thaly pe vr'unŭ oficerŭ de honveḑĭ vorbindŭ nemţesce a pututŭ proveni de acolo, că acela, cu care a vorbitŭ, nu a sciutŭ unguresce, căcĭ dóră suntŭ în uniformŭ de honvedĭ şi alţĭ oficerĭ, ca oficerii honvedĭ croaţĭ etc. apoi décă din întêmplare careva a vorbitŭ nemţesce, nu urméză sĕ concludemŭ ceea-ce coclude Thaly; acésta ar fi celŭ puţinŭ o esageraţiă. . .

Proiectulŭ după puţine desbaterĭ în generalŭ s'a primitŭ.

Memoriulŭ studenţilorŭ românĭ şi Danesii.

D. *Emile H.-Blangsted*, savantŭ danesŭ, membru alŭ societăţii etnografice din Parisŭ, trimite următórea scrisóre unui membru alŭ Ligei din Parisŭ, privitóre la memoriulŭ studenţilorŭ românĭ.

Parisŭ, 16 Septemvre 1891.

Domnulŭ meu,

Sunt însărcinatŭ din partea Societăţii regescĭ de geografiă din Copenhaga de a vĕ mulţămi pentru trimeterea celorŭ două esemplare din memoriulŭ studenţilorŭ relativŭ la situaţiunea Românilorŭ din Transilvania şi Ungaria.

Mĕ folosescŭ de acéstă ocasiune pentru a vĕ ruga ca sĕ faceţĭ cunoscutŭ studenţilorŭ României simpatia mea viuă şi sĕ 'i informaţĭ, că voiu fi totŭ-déuna la disposiţiunea lorŭ, pentru a-i ajuta în vulgarisarea tuturorŭ lucrurilorŭ, carĭ privescŭ sciinţa şi progresulŭ patriei lorŭ.

Câtŭ pentru d-vóstră, domnulŭ meu, vĕ mulţumescŭ cordialŭ, pentru că aţĭ binevoitŭ a vĕ aduce aminte de micele mele studii şi voiu scrie peste câteva ḑile domnului Cobălcescu, profesorŭ la universitatea din Iaşĭ.

Primiţĭ vĕ rogŭ, scumpulŭ meu domnŭ, asigurarea devotamentului meu sincerŭ.

Emile H.-Blangsted.

Teatrulŭ viitorului rĕsboiu.

Décă Rusia, îndată după victoria primă şi-ar lua calea spre Brünn la Viena, atuncĭ în prima liniă va trebui sĕ îngrijască, ca armatele germane sĕ le ţină în şachŭ la altŭ locŭ. Succedêndu-i acésta, ea póte sĕ ocolésca Cracovia, ér nesuccedêndu-i, atuncĭ nesmintitŭ va trebui sĕ se îndrepteze asupra Cracoviei şi sĕ ajungă în posesiunea liniei ferate strategice Cracovia-Prerau-Viena şi a liniei Cracovia-Csacza-Pojunŭ-Viena. Fără de aceste două linii nu póte progresa spre Brünn şi fără de cuprinderea Cracoviei în casulŭ acesta, îşĭ primejduesce linia de retragere şi-şĭ închide la spate trupele de reserve. Póte ce-i dreptŭ, sĕ încerce a posta în apropierea cetăţii o armată în situaţiă puternică de apĕrare, dér prin acésta se depărtéză dela scopulŭ, ce şi l'a prefiptŭ cu ocasia alegerii acestei linii de atacŭ, adecă de-a sfîrşi rĕsboiulŭ câtŭ mai în grabă. Totodată îşĭ împărţesce forţele de atacŭ. Acésta însĕ trage totŭ atâtŭ de multŭ în cumpĕnă, pe cât de mult orĭ de puţinŭ va sci sĕ lege armata austro ungară, séu şi numai o parte a ei, de Cracovia, închiḑênd'o astfelŭ de alte operaţii.

Unŭ pericolŭ cu multŭ mai mare a meninţă la aripa dréptă din partea corpului alŭ VIII, care dimpreună cu corpulŭ V (Pojunŭ) potŭ s'o separeze de aripa dréptă, orĭ stângă. Décă însĕ îi succede sĕ respingă corpulŭ VIII în Boemia, ér pe alŭ V spre Viena, atuncĭ calea spre Viena îĭ stă deschisă, căcĭ pentru apĕrarea acesteia celŭ multŭ décă se vorŭ puté trimite patru corpurĭ de armată dimpreună cu landver-ulŭ.

Piedecile acestui drumŭ suntŭ bagatele, dér drumulŭ însuşĭ e de natură fórte gingaşă. Numai unŭ aventurierŭ ar cuteza se păşéscă pe elŭ şi tocmai de aceia e propabilŭ, că Rusia va lua acéstă direcţiune de atacŭ, cu tóte, că ea scie, că décă pe acestŭ drumŭ pierde unŭ singurŭ atacŭ, prin acésta ea pierde avantagiile a ḑece lupte.

Cu totulŭ altfelŭ ar fi când Rusia ar lua Cracovia pri asediu. In casulŭ acesta ea ar pierde lupte uriaşe, fără însĕ de-a'i se slăbì posiţia. Dér ca se pótă ocupa Cracovia prin asediu, ea ar avé lipsă pe acestŭ terenŭ de luptă de celŭ puţinŭ 300.000 de ómenĭ şi totuşĭ s'ar espune periculului, séu de a-i se închide linia de retragere, séu de a murì de fóme. Decĭ pe acésta cale, care e cea mai scurtă, numai aşa va puté ajunge la Viena, décă va traversa-o cu cea mai mare cerelitate, ce se póte închipui, încă înainte de-a fi atacatŭ din spate şi la cele două aripĭ.

A doua liniă de atacŭ e mai lungă, ér piedecile încă suntŭ mai multe, însĕ armata ruséscă, percurgêndŭ pe ea, are avantagiulŭ, că nu póte fi separată de către imperiu, ér de altă parte se póte susţiné cu victualii chiar şi doi anĭ de ḑile. Pe când aceea, armata austro-ungară ar fi silită, séu sĕ priméscă lupta deschisă, séu predândŭ Galiţia fără vărsare de sânge, armatele nóstre sĕ se retragă în Cracovia şi Przmysl. Décă lupta s'ar sfîrşi cu pierderĭ din partea Rusiei, atuncĭ armatele ei arŭ fi nevoite sĕ se retragă în ţéra lorŭ; décă însĕ ele vorŭ învinge, atuncĭ li-arŭ succede sĕ respingă armatele nóstre în Cracovia. In casulŭ din urmă Rusiei îi stă calea deschisă spre Carpaţĭ şi décă va puté sĕ-i trécă invadândŭ în Ungaria, atuncĭ posedarea Galiţiei o va pune în posiţiune, de a-şĭ provedé armatele cu cele de lipsă chiar la faţa locului, putêndŭ astfelŭ sĕ-şĭ aştepte în linişte armatele intregitóre din interiorulŭ ei. Fără de aceste nu va puté face nicì unŭ pasŭ peste Cracovia înainte. In casulŭ acesta însĕ, décă voiesce, va atăca Cracovia, ér décă nu voiesce, între Cracovia şi Przmysl, se va apropia de Carpaţĭ şi prin valea Vág va pĕtrunde în Ungaria. De aicĭ apoi póte pleca şi către Budapesta şi către Viena, séu deodată asupra ambelorŭ capitale. Décă în acestŭ drumŭ va suferi o înfrângere, are timpŭ destulŭ pentru de a aştepta ajutóre.

Când armatele rusescĭ au trecutŭ odată linia Carpaţilorŭ, atuncĭ Budapesta nu mai e apĕrată de nicĭ o fortificaţiă. Dér nu e apĕrată nicĭ Ungaria întrégă. Avêndŭ apoi în vedere, că Ungaria e acomodată, în mĕsură cu multŭ mai mare, decâtŭ Austria, spre a susţiné o armată flămêndită, e fórte probabilŭ, că armatele rusescĭ vorŭ trece prin Budapesta la Viena. Trecêndŭ odată dincóce de Carpaţĭ, ele nu mai potŭ fi împiedecate, decâtŭ prin luptă deschisă. E adevĕratŭ, că de casulŭ acesta stàmŭ cam depărtişorŭ, dér e probabilŭ totuşĭ, *că într'unŭ casŭ nenorocitŭ, după Galiţia, va cădé Ungaria pradă învingĕtorului.*

Că comanda austro ungară nu se gândesce a da din mânĭ Galiţia pe unŭ preţŭ de nimicŭ, o dovedesce împrejurarea, că aicĭ s'au edificatŭ cele mai puternice forturĭ ale monarchiei nóstre, adecă cetăţile Cracovia şi Przmysl, şi că a cincea parte a întregului efectivŭ (în timpŭ de pace 42,000) e concentrată aicĭ. Ba e mai multŭ decâtŭ probabilŭ, că armata nóstră va lua ofensiva şi încă spre Polonia rusécă şi spre guvernamentulŭ Kiev, împiedecândŭ concentrarea oştilorŭ rusescĭ fiă la Varşovia, fiă la Kiev. Décă acésta ar succede, atuncĭ linia de avansŭ va fi spre Varşovia, care cetate trebue sĕ fiă făcută dreptŭ punctŭ de pornire alŭ operaţiilorŭ ulterióre. Totŭ aicĭ ar trebui sĕ se aştepte reserva şi numai după sosirea acesteia amŭ puté continua operaţiile mai departe spre Kiev şi apoi spre Moscva.

Spre scopulŭ acesta negreşitŭ ar trebui sĕ cuprindemŭ triunghiulŭ de forturĭ: Lucko, Rovno-Dubno, ridicate pentru apĕrarea primejduirii rovinelorŭ numite Rokitno. Fără de posedarea acestorŭ forturĭ, nu póte fi vorba de nicĭ unŭ felŭ de acţiune spre inima Rusiei. Că însĕ acestŭ triunghiu de forturĭ ar putea fi ocuptŭ fără de-o suficientă apărare dela spate şi fără de-o basă sigură de operaţiă, despre acésta se îndoescŭ cei mai distinşĭ capĭ ai statului majorŭ militarŭ alŭ nostru fără deosebire. Ele nu vorŭ putea fi cuprinse decâtŭ în casulŭ, când l'amŭ puté ocoli. Asta însĕ am puté-o ajunge numai décă ni-ar succede sĕ respingemŭ pe rêndŭ corpurile rusescĭ din jurulŭ lorŭ, séu celŭ puţinŭ sĕ le silimŭ a se menţiné în neactivitate pe locŭ.

Deodată cu acţiunea acésta, armata germană şi-ar lua drumulŭ spre Petersburg.

Décă însĕ armatelorŭ nóstre nu li-arŭ succede se împiedice unirea armatelorŭ rusescĭ, atuncĭ noi amŭ fi siliţĭ sĕ ne retragemŭ în Galiţia şi încă mai înainte de a ne fi închisă calea de retragere în direcţia Kiev-Kasatin.

Ne-am mai mărgini atuncĭ numai la împiedcearea avansului trupelorŭ rusescĭ spre Viena, respective spre Ungaria, avêndŭ însĕ pururea în vedere uriaşa putere, cu care Rusia ne va ataca, probabilŭ, pe amêndouĕ liniile din urmă....

Acestea suntŭ combinaţiile numitului ofiţerŭ austro-ungarŭ de rangŭ înaltŭ, se înţelege, că ele suntŭ numai combinaţiunĭ teoretice, carĭ e întrebare, décă se vorŭ pune şi în praxă totŭ în aceiaşĭ esactitate, cu care suntŭ descrise.

Raportulŭ

Camerei comerciale şi industriale din Braşovŭ.

(Urmare.)

Afacerile de bancă signaléză o desvoltare crescêndă, institutele mai marĭ arată mai cu sémă o înmulţire a afacerilorŭ şi îşĭ încheiă bilanţulŭ cu profitŭ curatŭ fórte respectabilŭ.

După acestea în raportulŭ se laudă disposiţiunile unilaterale ale d-lui Baross pentru cĕpĕtuirea Séculilorŭ prin comitatele Ung, Borsod şi Bihor. — Cine are pânea şi cuţitulŭ împarte cui vrea! — continuă apoi raportulŭ astfeliu:

O aparìţiune fórte însemnată este tendinţa zalósa a reuniunilorŭ nóstre de înfrumseţare şi a reuniunilorŭ carpatine transilvane, ca pe de-oparte prin deschiderea ţinuturilorŭ muntóse încântătóre precum şi crearea de promenade plăcute în oraşe, sĕ atragă în mĕsură mai mare decâtŭ până acum curentulŭ comunicaţiunei strĕinilorŭ în ţinuturile nóstre. In faptă mai cu sĕmă în Braşovŭ numĕrulŭ srĕinilorŭ, carĭ petrecŭ vara în acestŭ oraşŭ cu posiţiune atâtŭ de romantică, a luatŭ în anii din urmă dimensiuni atâtŭ de îmbucurătóre, încâtŭ cestiunea ridicărei cercetărit strĕinilorŭ merită cu dreptŭ cuvêntŭ sĕ fiă luată în deaprópe şi seriósă consideretiune. Representanţa oraşului Braşovŭ apreciindŭ după cuviinţă importanţa cestiunei, a acordatŭ deocamdată pe unŭ anŭ suma de fl. 1000 pentru înfiinţarea şi susţinerea unui birou oficial pentru strĕinĭ, care stă sub conducerea unei comisiunĭ alese anume spre acestŭ scopŭ. — Amintimŭ în trécătŭ şi aceea, că esistenţa de hotele şi restaurante bune este unŭ mijlocŭ esenţialŭ în acéstă privinţă, din norocire însĕ, cu acestea nu stămŭ acolo, unde ar trebui.

(Va urma.)

Literatură.

A apărutŭ:

Dicţionarŭ Geograficŭ *alŭ judeţului Dorohoiu* de *Nicu Filipescu-Dubău.* Intocmitŭ şi prelucratŭ în formă lexiconicĭ. de *C. Chiriţa* revisorŭ şcolarŭ în Iaşŭ Lucrare premiată de „Societatea Geografică Română" în şedinţa adunării generale din 1 Februarie 1887. Tipografia Petru C. Popovicĭ. Iaşĭ. 13. Str. Stefană celŭ mare 13. 1891. Formatŭ 8⁰ mare cu 393 paginĭ. Preţulŭ 3 lei.

Buletinŭ alŭ „Societăţii Geografice Române", anulŭ alŭ XII. Trim. I publicatŭ prin îngrijirea d-lui *George I. Lahovari*, secretarŭ-generalŭ alŭ societăţii. Partea I cuprinde actele societăţii. Partea a II-a cuprinde Memorii, Conferinţe etc. — Stabilĭmentulŭ graficŭ: I. V. Socecu. Bucurescĭ, 59 Strada Berzei 59. 1891. Formatŭ 8⁰ mare cu 132 paginĭ şi o hartă.

A apărutŭ:

Geografia şi Istoria în şcóla poporală. Manualŭ, compusŭ conformŭ planului de lecţiunĭ alŭ d-lui *Vasile Petri* pentru clasa a IV, V şi a VI-a, de *Teodorŭ V. Petrişorŭ* învĕţătorŭ. Tipografia „Aurora" A. Todoranŭ, Gherla 1891. Formatŭ 8⁰ cu 106 paginĭ. Preţulŭ 40 cr. Se află de vênḑare la autorulŭ în Alibunarŭ, com. Torontalŭ.

Calendarulŭ Aurorei pe anulŭ visectŭ 1892, cu ilustraţiunĭ. Editura Tipografiei „Aurora" A. Todoranŭ. Gherla 1891. Formatŭ 8⁰ cu 63 paginĭ. Preţulŭ 30 cr.

Telegramele „Gaz. Trans".

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Pojonŭ, 9 Octomvre. Senioratele slovace rêmânŭ pe lângă hotărîrea de a nu recunósce sinodulŭ.

Viena, 9 Octomvre. Archiducele Friedericŭ a plecatŭ eri după prânḑŭ la îmormêntarea regelui de Würtenberg în Stuttgart.

Ministrulŭ-preşedinte Taaffe a conferitŭ cu preşedinţii cluburilorŭ, în privinţa scurtării desbaterilorŭ asupra bugetului, pentru că încă în anulŭ acesta se pótă resolva preliminarulŭ bugetelorŭ statului. Se ḑice, că cehii tinerĭ se împotrivescŭ la acésta.

Bruxelles, 9 Octomvre, O telegramă din Zanzibar anunţă, că espediţiunea belgică în Congo sub comanda căpitanului Jaques, a fostŭ nimicită. 300 de inşĭ au fostŭ ucişĭ.

Brigthon, 9 Octomvre. Inmormêntarea lui *Parnell* va fi publică. In generalŭ se presupune, că diferitele grupurĭ ale partidei irlandeze acum se vorŭ uni.

Belgrad, 9 Octomvre. Dimisiunea ministrului de culte Nicolicĭ, din causa cestiunei bisericescĭ, nu a fostŭ primită. Guvernulŭ se declarà solidarŭ în acéstă afacere.

Paris. 9 Octomvre. Toţĭ posesorii de fabricĭ de sticlăriă din Francia, în numĕrŭ de 42, ş'au închisŭ fabricile lorŭ.

DIVERSE.

La esamenulŭ de istoriă. *Profesorulŭ*: Mademoisselle Elvira, cine a nimicitŭ familia de *Burgund?"* — Domnişóra Elvira: „*Filoxera*".

Cât preţuesce unŭ tablou de Rafael? Prinţulŭ Borghese se scie, că ajungêndŭ în falimentŭ (activele şi pasivele se urcă la ḑecĭ de milióne) a fostŭ nevoitŭ sĕ-şĭ vênḑă averea, ca sĕ pótă satisface măcarŭ în parte pe numĕroşii sĕi creditorĭ. Deunăḑi şi-a vêndutŭ şi mărgăritarulŭ frumósei sale colecţii de tablourĭ, portretulŭ lui Cesar Borgia făcutŭ de Rafael. Preţulŭ vînḑĕrei a fostŭ de 600,000 de francĭ, ér cumpĕrătorulŭ baronulŭ Alfons Rotschild din Parisŭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ.

din 9 Octomvre st. n. 1891.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.29
Argintŭ românescŭ	„	9 18	„	9.24
Napoleon-d'orĭ	„	9.26	„	9.30
Lire turcescĭ	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ	„	9.50	„	9 55
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.
Ruble rusescĭ	„	121.—	„	123.—
Mărcĭ germane	„	57.—	„	57.40

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 8 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104.
Renta de hârtiă 5%	100 60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ	115.50
dto argintŭ	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89.75
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguroscŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguroscŭ	141.
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130.50
Renta de hârtiă austriacă	91.20
Losurĭ din 1860	136.75
Acţiunile băncei austro-ungare	1015.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	329.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	283.
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.57
Napoleon-d'orĭ	9.31
Mărcĭ 100 împ. germane	57.75
Londra 10 Livres sterlinge	117 50

Nr 12686—1891 3—3

PUBLICAŢIUNE

La oficiulŭ orăşănescŭ forestieralŭ din locŭ suntŭ de a se ocupa două posturĭ de adjuncţĭ forestieralĭ.

Veniturile suntŭ următórele:

Salarŭ 400 fl.
Banĭ de quartirŭ 100 fl.
Pauşalŭ de drumŭ 120 fl.

Veniturile dietelorŭ statutarice şi rebonificarea speselorŭ de drumŭ afară de cerculŭ de staţiune.

40 metri cubicĭ de lemne de fagŭ pentru arsŭ cu vecturarea în locuinţă.

Reflectanţii asupra unui din aceste posturĭ au de a'şĭ ascerne pănă în 10 Noemvre a. c. după prândŭ la 5 óre subscrisului magistratŭ petiţiunile prevĕdute cu atestatŭ de botezŭ, cu atestatŭ de moralitate şi cu testimoniulŭ asupra esamenului forestieral de statŭ depusŭ în Ungaria, precum şi cu testimoniulŭ medicalŭ asupra destoiniciei fisice în resortulŭ forestieralŭ.

Se recere cunóscerea acelorŭ 3 limbĭ ale patriei.

Braşovŭ, 3 Octomvre 1891.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelaratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenu acceleratŭ	Trenu de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5 53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budotelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.